

Sygn. akt I UK 271/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania J. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 marca 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 marca 2018 r., III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił odwołanie w wyniku zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z 14 marca 2017 r., VIII U [...], zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Ł. (organ rentowy) z 29 lipca 2016 r. w ten sposób, że przyznał J. K. (wnioskodawczyni) prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu B. K..

Skarga kasacyjna od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego została wniesiona przez wnioskodawczynię. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do przyjęcia oparty został na przesłance potrzeby wykładni przepisów, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie art. 58 ust. 4 w związku art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm. dalej jako ustawa emerytalna).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Analogiczny problem prawny – dotyczący wykładni art. 58 ust. 4 w związku z art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej, czyli możliwości zaliczenia do okresów składkowych, od których zależą uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy, okresów ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono składki – był już przedmiotem analiz Sądu Najwyższego, który w wyroku z 5 kwietnia 2016 r., I UK 136/15 (LEX nr 2021926) przyjął, że niedopuszczalna jest rozszerzająca wykładnia art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej, polegająca na zaliczeniu do okresów składkowych, o których mowa w art. 6 tej ustawy, okresów ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono składki stosownie do treści art. 10 ustawy emerytalnej. Przepis art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej zezwala na uwzględnianie przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy okresów ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono składki na ubezpieczenie społeczne, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 tej ustawy są krótsze od okresu wymaganego do przyznania renty, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, wyłącznie w zakresie uregulowanym w art. 57 ust. 2 oraz art. 58 ust. 1 pkt 1-5 i ust. 2 ustawy emerytalnej. Natomiast art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej stanowi *lex specialis* w stosunku do przesłanek określonych w art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 tej ustawy.

Oznacza to, że art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej powinien być interpretowany ściśle (według reguł wykładni językowej, a nie systemowej) i stosowany w sposób restryktywny, ponieważ dopuszcza on – wyjątkowo, jedynie dla ubezpieczonych całkowicie niezdolnych do pracy, o długim stażu ubezpieczeniowym – możliwość złagodzenia warunku posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku o rentę lub powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2 ustawy emerytalnej). Wobec wyraźnego pominięcia przez ustawodawcę w art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej okresów nieskładkowych, które należą do powszechnego

systemu ubezpieczeń (art. 7 ustawy), nie jest również możliwe odwoływanie do okresów uzupełniających, o których stanowi art. 10 ustawy, i przyjęcie, że przepis ten ma szerszy zakres zastosowania niż wynika to z jego wykładni językowej (wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r., I UK 401/17, LEX nr 2615086).

Dodać należy, że konstrukcja art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej, w której odwołano się jedynie do okresów składkowych wymienionych w art. 6 tej ustawy, a nie również do okresów nieskładkowych (art. 7 ustawy) lub okresów uzupełniających (art. 10 ustawy), była zamierzona przez ustawodawcę i wynikała z przemyślanych oraz społecznie uzasadnionych założeń. Chodziło o umożliwienie uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy przez ubezpieczonego całkowicie niezdolnego do pracy, o długim stażu ubezpieczeniowym (mianowicie takiego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ustawy emerytalnej, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny), nawet jeżeli nie jest w stanie wykazać „gęstości” ubezpieczenia przewidzianej w art. 58 ust. 2 ustawy emerytalnej. Jeżeli bowiem ubezpieczony może się wykazać 25- lub 30-letnim okresem opłacania składek na ubezpieczenie rentowe, czyli okresem składkowym (wyłącznie składkowym, a nie składkowym i nieskładkowym albo składkowym, nieskładkowym i uzupełniającym), to okres opłacania przez niego składek na ubezpieczenie rentowe jest na tyle długi, aby Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (wyodrębniony w ramach FUS fundusz rentowy) podjął w stosunku do niego wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy. Poczynienie odstępstwa od tej zasady i przyjęcie, że także okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników (art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej), czyli okres wpłacania składek do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Rolników, a nie do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, powinien być uwzględniony przy przyznawaniu prawa do renty i dokonywaniu wypłaty świadczenia rentowego z funduszu rentowego FUS, mogłoby doprowadzić do sytuacji, że w zamian za opłacanie niewysokich składek z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników ubezpieczony otrzymałby, nawet przy dużo krótszym stażu ubezpieczenia w powszechnym systemie (FUS) niż 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny, rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Takiego niebezpieczeństwa nie niesie z sobą wykładnia zaproponowana w wyroku Sądu Najwyższego z 5 kwietnia

2016 r., I UK 136/15 i podtrzymana w wyroku Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r., I UK 401/17, LEX nr 2615086; którą Sąd Najwyższy w obecnym składzie w całości potwierdza i popiera.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. jak w sentencji.

a